

határozatot, amelyen a házasság felbontása alapult, egyáltalán nem támadta meg, hanem csak azt akarta igazolni, hogy a nő is vétkes volt és arra való tekintettel, hogy nőtartásra csupán és egyedül férj kötelezhető, kérte a nőtartási marasztalás megváltoztatását. Ez a perújítás tehát még teljes siker esetén sem érintette volna a felbontó ítélet helyességét és nem deza vulálta volna az előző ítéletet.

Hogy a Kuriának fenti álláspontja mennyire téves, mutatja az is, hogy az ideiglenes nőtartási perben hozott ítélet ellen a perújítás meg van engedve. Még ha figyelembe vesszük is azt, hogy az ideiglenes és a végleges nőtartás magánjogi előfeltétele között különbség van, akkor is minden esetre visszás, hogy a perújítás lehetősége azon, az e szempontból közömbös véletlenül forduljon, hogy a nőtartás önálló perrel érvényesített-e, vagy egy bontóper keretében. De a perrendtartás szerint a vagyoni jogi kérdések a bontóper keretén belül is a bontás kérdésétől elkülönítetten, sőt a bontás kérdésének jogerős befejezése után önállóan tárgyalandók s a vagyoni jogi kérelmek ilyen tárgyalása esetén a perorvoslatok szempontjából a perrendtartás rendelkezése értelmében a vagyoni jogi kereset adatai irányadók. A perújítás megengedettség szempontjából sincs akadály annak, hogy a vagyoni jogi kereset a bontóperrel elvonatkoztatva, önállóan bíraltassék el. A perújítás megengedettség mellett szólana az adott esetben a Kuria által ugyan csak hivatkozott 682. § 2. bekezdésének szabálya, amelynek az elutasító végítélet ellen, ha a perújítás a házassági törvénnyel nem ellenkezik, helye van. Már most a helyzet alakulhat akként, hogy a bontóper során alperes viszonyvétkességi kérelmet terjesztett elő, vagy esetleg a viszonyvétkességre alapított bontási kérelmet, s e kérelmeivel elutasított. Reá nézve tehát ez az ítélet elutasító végítélet jellegű. Ennek az alperesnek, amennyiben a házassági törvény rendelkezésével ez nem ellenkeznék, perújításra igénye volna, annak kimondása iránt, hogy a házasság a volt felperes hibájából is felbontottnak mondásék ki. Az ilyenmü kereseti kérelem elbírálását el lehet ugyan útni azzal, hogy az egyszer már birói ítélettel felbontott házasság felbontására újabb perre szükség nincs. Ez az említett perújítási kereset azonban nem a házasságnak az előző perben már megtörtént felbontását akarja fölőselegesen megismételteni, hanem annak kimondását célozza, hogy a házasság felbontásában a felperes is vétkes. A megint csak erkölcsi érdekek oltalmát elősegítő jogérvényesítő eszköz megtagadása helytelen volna.

A jogszabály azonban, — ismételjük — csupán a házasság fennállása kérdésében zárja ki a perújítást és így helytelen, ha a birói gyakorlat elvileg vágja el az igazság keresésének azt a lehetőségét, amit a törvény a feleknek megad. B. S.

Devalorizáció. A birói gyakorlatban ismételten fordultak elő oly kérdések, amelyeknél a kikötött értékmérő értékelkedésének terhét panaszolja az adós. Ha az értékmérő lefelé irányuló tenden-

ciáját a bírói gyakorlat a valorizációval orvosolta, úgy az érték-mérő fölfelé tendálásával szemben gazdaságilag és jogilag egyképpen indokolt a devalorizáció. A bíróságok azonban a párhuzam kötelező ereje elől kitértek; nyilván azért, mert sem az esetek gyakorisága, sem az értékben beállott változás méretei nem érték utól a valorizációs esetek sűrűségét és az értékromlás nagyságát.

Most egy adott esetben a Kuria mégis figyelembe vette a devalorizáció jogosságát, amit mindenesetre érdemes tudomásul venni. Az adott esetben felek buzaválutát kötöttek ki és ismert dolog, hogy volt a stabilizált valuta idején egy jelentősebb időköz, „amikor a buza ára rendkívül módon felszökött, míg a korona értékében lényeges változás nem állott be.“ Majd — folytatja a Kuria — „méltánytalan volna, hogy alperesek akkor, amikor nem konjunkturális nyereség biztosítása céljából, hanem csupán a vételár fixirozása végett mentek abba bele, hogy effektív buzaváluta legyen a vételár, most annak következtében, hogy a buza nem fix értéknek bizonyult, károsodjanak, a felperesek pedig nem remélt haszonhoz jussanak.“ (P. VI. 1935/1926.)

Kívánatos volna, hogy a nem intencionált konjunkturális haszon — ami a másik oldalon veszteséget jelent — kiküszöbölésének célja egyöntetűen valósuljon meg a bírói gyakorlatban.

B. S.

Előleg megítélése egy hozandó ítéleti marasztalásra. Per-jogilag is, anyagi jogilag is igen érdekes ujtást mondott ki a Kuria P. I. 3106/1926. számú ítéletében.

Az ítélet a hagyatéki ingatlanok egy részét az özvegyi jog korlátozását kérő felperesek javára az özvegyi jog alól kivonta és a kuriai ítélet napjától kezdődően ezen ingatlan-részek hasznaira a felperesek jogát megállapította, egyben a fellebbezési bíróságot a felperesnek járó haszon összegeinek megállapítására is utasította. De addig is, míg a fellebbezési bíróság a kérdésben dönt, a felpereseknek fejenként és évenként négyszázmillió korona előleget ítél meg ezen hasznokra betudandóan. A Kuria idevonatkozó döntése ekként hangzik:

„A korlátozás a mai nappal megtörténvén, annak hatálya is a mai nappal beáll. — Ennek folyománya, hogy az örökösöket az özvegyi jogtól mentesített tulajdoni jutalékaik hasznai a mai naptól illetik. — Ezek a hasznok az ítélet rendelkezéséhez képest csak ezután fognak ugyan megállapíttatni, minthogy azonban a per adataiból kétségtelen, hogy a felpereseknek örökségükön kívül más vagyonuk, sőt a felperesek egy részének ezeken a hasznokon kívül egyéb jövedelmük sincs s a felpereseket illető hasznok pontos megállapítása, a dolog természeténél fogva, még hosszabb időt vehet igénybe, a m. kir. Kuria indokoltnak találta, hogy részükre az elvont hasznok megállapításánál és megtérítésénél való elszámolás fenntartásával az őket illető hasznokra megfelelő előleget ítéljen.

Az előleg összegének meghatározásánál alapul a birtoknak az elsőbírósági eljárás során meghallgatott szakértő által megállapított s fennebb tájékoztató adatul már elfogadott jövedelmezőséget vette, 8000 mm. buza jövedelemnek s mm.-ként csak 300.000 koronás buzaárnak alapulvételével pedig a birtok évi jövedelme 2.400.000.000 korona körül van, amiből a felperesek részére fejenként és évenként 400.000.000 korona előleg megítélése megfelelőnek mutatkozik.“

Emberséges és bölcs határozat, mely az igazság és méltányosság szempontjait az eljárási vélt akadályok elé helyezte.